

Euroopa Ülemkogu

Brüssel, 20. juuni 2019
(OR. en)

EUCO 9/19

CO EUR 12
CONCL 5

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa Ülemkogu kohtumine (20. juuni 2019) – Järeldused

Delegatsioonidele edastatakse järeldused, mis Euroopa Ülemkogu võttis vastu eespool nimetatud kohtumisel.

I. JÄRGMINE INSTITUTSIOONILINE TSÜKKEL

1. Euroopa Ülemkogu võttis vastu liidu uue strateegilise tegevuskava 2019–2024. Ülemkogu arutab strateegilise tegevuskava järeelmeetmeid 2019. aasta oktoobris.

II. MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK

2. Euroopa Ülemkogu väljendas heameelt Rumeenia eesistumise ajal tehtud töö üle ja võttis teadmiseks mitmeaastase finantsraamistiku paketi eri elemendid. Ülemkogu kutsus eesistujariik Soomet üles tööd jätkama ja läbirääkimispaketti arendama. Sellest lähtuvalt peab Euroopa Ülemkogu arvamuste vahetuse 2019. aasta oktoobris, eesmärgiga jõuda kokkuleppele enne käesoleva aasta lõppu.

III. KLIIMAMUUTUSED

3. Euroopa Ülemkogu rõhutab, kui tähtis on septembris toimuv ÜRO peasekretäri kliimameetmete alane tippkohtumine, et kiirendada ülemaailmsete kliimameetmete võtmist Pariisi kokkuleppe eesmärgi saavutamiseks, sealhulgas tehes jõupingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega. Ülemkogu peab tervitatavaks liikmesriikide ja komisjoni aktiivset osalust kohtumise ettevalmistustes.
4. Tulenevalt viimastel kuudel peetud valdkondlikest aruteludest kutsub Euroopa Ülemkogu nõukogu ja komisjoni üles edendama tööd, et luua tingimused, stiimulid ja tugiraamistik, selleks et tagada kooskõlas Pariisi kokkuleppega¹ üleminek kliimaneutraalsele ELile, millega säilitataks Euroopa konkurentsivõime ning mis oleks õiglane ja sotsiaalselt tasakaalustatud, võtaks arvesse liikmesriikide erinevaid olusid ja austaks nende õigust otsustada oma energiaallikate jaotuse üle, tuginedes samal ajal 2030. aastaks seatud heitkoguste vähendamise eesmärgi saavutamiseks juba kokku lepitud meetmetele. Euroopa Ülemkogu töötab oma suunised välja enne käesoleva aasta lõppu, eesmärgiga võtta ELi pikaajaline strateegia vastu ja esitada see ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsile 2020. aasta alguses. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu Euroopa Investeerimispanka üles intensiivistama oma tegevust kliimameetmete toetuseks.

---

¹ Suur enamus liikmesriike leiab, et kliimaneutraalsus tuleb saavutada aastaks 2050.

5. EL ja selle liikmesriigid on jätkuvalt pühendunud rahvusvahelise kliimamuutustega seotud rahastamise suurendamisele väga mitmesugustest nii avaliku kui ka erasektori allikatest ning tööle Rohelise Kliimafondi õigeaegse, tõhusa ja eduka täiendamise nimel.

IV. VÄÄRINFO JA HÜBRIIDOHUD

6. Tulenevalt eesistujariigi aruandest ning komisjoni ja kõrge esindaja panustest väärinfo ning vabade ja õiglaste valimiste tagamise alal saadud kogemuste kohta, kutsub Euroopa Ülemkogu üles tegema kestvaid pingutusi, et parandada meie demokraatlike ühiskondade teadlikkust väärinfost, suurendada nende valmisolekut ning tugevdada nende vastupanuvõimet. Ülemkogu väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle viia läbi veebiplatvormide ning teiste väärinfovastasele tegevusjuhendile allakirjutanute poolt nimetatud tegevusjuhendi raames võetud kohustuste rakendamise põhjalik hindamine. Ohtude muutuv olemus ning üha kasvav pahatahtliku sekkumise ja veebis manipuleerimise oht, mis on seotud tehisintellekti ja andmekogumistehnikate arenguga, nõuavad pidevat hindamist ja asjakohast reageerimist.
7. EL peab tagama koordineeritud reageerimise hübriid- ja küberohtudele ning tugevdama oma koostööd asjaomaste rahvusvaheliste osalejatega. Euroopa Ülemkogu tervitab uue sihipäraste piiravate meetmete raamistiku vastuvõtmist ning tööd, mida tehakse ELi tasandil koordineeritud omistamise osas küberdiplomaatia meetmete kogumi raames, et paremini küberründeid ära hoida ja neile reageerida. Ülemkogu kutsub ELi institutsioone koos liikmesriikidega üles tegema tööd meetmetega, mille eesmärk on suurendada ELi vastupanuvõimet ja parandada selle julgeolekukultuuri seoses väljastpoolt ELi pärinevate küber- ja hübriidohtudega ning paremini kaitsta ELi info- ja sidevõrke ning ELi otsustusprotsesse igasuguse pahatahtliku tegevuse eest.

V. VÄLISSUHTED

8. Idapartnerluse 10. aastapäeva puhul kinnitab Euroopa Ülemkogu taas selle strateegilise partnerluse tähtsust ning kutsub komisjoni ja kõrget esindajat üles hindama olemasolevaid vahendeid ja meetmeid ning esitama asjakohaste konsultatsioonide põhjal ning järgmist idapartnerluse tippkohtumist silmas pidades 2020. aasta alguseks uued pikaajalised poliitikaeesmärgid.
9. Euroopa Ülemkogu peab tervitatavaks võimu rahumeelset üleminekut Moldova Vabariigis ning kutsub Euroopa Komisjoni ja kõrget esindajat üles tegema tööd konkreetsete meetmetega Moldova Vabariigi toetuseks, lähtudes reformide järjepidevast elluviimisest riigi poolt vastavalt assotsieerimislepingule / põhjalikule ja laiaulatuslikule vabakaubanduslepingule.
10. Euroopa Ülemkogu rõhutab Aafrika ja ELi strateegilise partnerluse suurt tähtsust. Me oleme pühendunud selle edasiarendamisele, jagades soovi vastata üheskoos ühistele ja ülemaailmsetele väljakutsetele.
11. ELi jaoks on väga tähtis Vahemere lõunakaldal asuvate riikide stabiilsus, julgeolek ja jõukus. Selles kontekstis on ühiseks prioriteediks rahu ja pikaajaline stabiilsus Liibüas. EL kordab oma toetust ÜRO juhitud protsessile vaenutegevuse lõpetamiseks ja kaasava poliitilise lahenduse leidmiseks.
12. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt ELi ja Maroko suhetele antud uue hoo üle ning jääb huviga ootama eelseisvat ELi-Maroko assotsiatsiooninõukogu kohtumist.
13. Euroopa Ülemkogu kordab oma üleskutset Venemaale vabastada tingimusteta kinnipeetud Ukraina meremehed, tagastada arestitud laevad ning tagada kõikidele laevadele vaba läbipääs Kertši väinast kooskõlas rahvusvahelise õigusega.
14. Euroopa Ülemkogu väljendab äärmist muret Venemaa presidendi 24. aprilli dekreeedi pärast, mis võimaldab passide lihtsustatud väljastamist Ukraina Donetskis ja Luganski piirkonna teatavates osades, mis on vastuolus Minski kokkulepete sisu ja eesmärkidega.

15. Euroopa Ülemkogu jälgib jätkuvalt olukorda Ukraina idaosas ning on valmis kaaluma täiendavaid võimalusi, sealhulgas Minski kokkulepetega vastuolus väljastatud Venemaa passide mittetunnustamist, tehes tihedat koostööd oma rahvusvaheliste partneritega. Euroopa Ülemkogu kutsub üles alustama viivitamatult uuesti läbirääkimisalaseid jõupingutusi, pidades silmas Minski kokkulepete rakendamist, ning võtma meetmeid pooltevahelise usalduse taastamiseks.
16. 17. juulil möödub viis aastat lennu MH17 allatulistamisest, mis nõudis 298 inimelu. Euroopa Ülemkogu kordab oma täielikku toetust kõikidele jõupingutustele, mille eesmärk on seada jalule tõde, õigus ja vastutus ohvrite ja nende omaste jaoks, kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2166. Sellega seoses peab ülemkogu tervitatavaks ühise uurimisrühma 19. juuni 2019. aasta teadaannet, mille kohaselt esitatakse Madalmaades kriminaalsüüdistus nelja isiku vastu, kutsub Venemaad üles tegema käimasoleva uurimise raames täielikku koostööd ning on täiesti kindel, et eelolev kohtumenetlus saab olema sõltumatu ja professionaalne.
17. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde ja kinnitab taas nõukogu ja Euroopa Ülemkogu varasemaid järeldusi, sealhulgas Euroopa Ülemkogu 22. märtsi 2018. aasta järeldusi, milles mõistetakse teravalt hukka Türgi ebaseaduslik tegevus Vahemere idaosas ja Egeuse merel. Euroopa Ülemkogu on tõsiselt mures Türgi praeguse ebaseadusliku puurimistegevuse pärast Vahemere idaosas ning taunib seda, et Türgi ei ole seni reageerinud ELi korduvatele üleskutsetele selline tegevus lõpetada. Euroopa Ülemkogu rõhutab, et sellisel ebaseaduslikul tegevusel on kohene tõsine negatiivne mõju ELi-Türgi suhetele eri valdkondades. Euroopa Ülemkogu kutsub Türgit üles vaoshoitusele ning austama Küprose suveräänseid õigusi ja igasugusest sellisest tegevusest hoiduma. Euroopa Ülemkogu kinnitab komisjonile ja Euroopa välisteenistusele tehtud üleskutset esitada viivitamata valikuvõimalused asjakohaste meetmete, sealhulgas sihipäraste meetmete võtmiseks. EL jätkab arengute tähelepanelikku jälgimist ning on valmis reageerima asjakohaselt ja täielikus solidaarsuses Küprosega. Euroopa Ülemkogu jätkab küsimuse käsitlemist ja tuleb selle juurde vajaduse korral tagasi.

VI. MUUD KÜSIMUSED

18. Euroopa Ülemkogu kinnitab nõukogu poolt 18. juunil 2019 vastu võetud järeldused laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta.
  19. Euroopa Ülemkogu pidas arutelu Euroopa poolaasta raames, tuginedes horisontaalsele aruandele riigipõhiste soovitude kohta.
-

UUS STRATEEGILINE TEGEVUSKAVA 2019–2024

Viimastel aastatel on maailm muutunud üha rahutumaks, keerulisemaks ja kiiresti muutuvaks. See tekitab nii võimalusi kui ka probleeme. Järgmisel viiel aastal saab EL tugevdada ja tugevdab oma rolli selles muutuv keskkonnas. Oleme üheskoos otsusekindlad ja keskendunud, tuginedes oma väärtustele ja oma mudeli tugevatele külgedele. See on ainus tõhus viis kujundada tulevikumaailma, edendada meie kodanike, ettevõtjate ja ühiskonna huve ning kaitsta meie eluviisi.

Käesolev strateegiline tegevuskava annab selliseks reageerimiseks üldise raamistiku ja suuna. Sellega püütakse suunata institutsioonide tööd järgmisel viiel aastal. See keskendub neljale peamisele prioriteedile:

- kodanike ja vabaduste kaitsmine
- tugeva ja elujõulise majandusliku baasi arendamine
- kliimanetraalse, rohelise, õiglase ja sotsiaalse Euroopa rajamine
- Euroopa huvide ja väärtuste edendamine ülemaailmsel tasandil

Samuti kirjeldatakse selles, kuidas nimetatud prioriteete ellu viia.

*****

Kodanike ja vabaduste kaitsmine

Euroopa peab olema koht, kus inimesed saavad ennast tunda vabalt ja turvaliselt. EL kaitseb oma kodanike põhiõigusi ja -vabadusi, mida tunnustatakse aluslepingutes, ning kaitseb neid olemasolevate ja tekkivate ohtude eest.

Meie demokraatlikku ja ühiskondlikku mudelit toetavad ühised väärtused on Euroopa vabaduse, julgeoleku ja jõukuse alus. Õigusriigi põhimõte, millel on otsustav tähtsus meie kõigi demokraatlikes riikides, annab peamise tagatise, et need väärtused on hästi kaitstud; kõik liikmesriigid ja EL peavad seda täielikult järgima.

Me peame tagama oma territooriumi terviklikkuse. Me peame teadma ja ise otsustama, kes ELi siseneb. Julgeoleku kindlustamise, avaliku korra säilitamise ja ELi poliitika nõuetekohase toimimise tagamise vältimatuks eeltingimuseks on välispiiride tõhus kontroll kooskõlas meie põhimõtete ja väärtustega.

Oleme kindlalt otsustanud arendada edasi täielikult toimivat terviklikku rändepoliitikat. Jätkame ja süvendame koostööd päritolu- ja transiidiriikidega ebaseadusliku rände ja inimkaubanduse vastu võitlemiseks ning tulemusliku tagasisaatmise tagamiseks. Sisemõõtmel osas on meil vaja leppida kokku tõhusas rände- ja varjupaigapoliitikas. Dublini määruse osas tuleb saavutada konsensus, et reformida seda vastutuse ja solidaarsuse tasakaalu alusel, võttes arvesse otsingu- ja päästeoperatsioonide tulemusena maabunud inimesi.

Astume Schengeni nõuetekohase toimimise tagamiseks vajalikud sammud.

Tugineme võitlusele terrorismi ja piiriülese kuritegevuse vastu ning tõhustame seda, parandades koostööd ja teabevahetust ning arendades edasi oma ühiseid vahendeid.

Suurendame ELi vastupanuvõimet nii loodusõnnetustele kui ka inimtegevusest tingitud õnnetustele. Aktiivne solidaarsus ja vahendite koondamine on selles suhtes võtmetähtsusega.

Peame kaitsma oma ühiskonda pahatahtliku kübertegevuse, hübriidohtude ja väärinfo eest, mille eest vastutavad vaenulikud riigid ja valitsusvälised osalejad. Selliste ohtudega tegelemine eeldab terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab koostöö, koordineerimise, vahendite hulga ja tehnoloogilise võimekuse suurendamist.

Meie majandusliku baasi arendamine: Euroopa mudel tulevikuks

Tugev majanduslik baas on väga oluline Euroopa konkurentsivõime ja jõukuse jaoks ning oma rolli täitmiseks ülemaailmsel tasandil ning töökohtade loomiseks. Kuna tehnoloogilised, julgeoleku- ja jätkusuutlikkuse probleemid kujundavad maailma ümber, peame leidma pikaajalisele, jätkusuutlikule ja kaasavale majanduskasvule uue aluse ning tugevdama ELis ühtekuuluvust. See eeldab liikmesriikide majanduse ülespoole suunatud lähenemise saavutamist ning demograafiliste probleemide lahendamist.

Peame tagama, et euro oleks kasulik kõikidele meie kodanikele ja jääks stabiilseks – süvendame selleks majandus- ja rahaliitu selle kõigis mõõtmes, viime lõpule pangandusliidu ja kapitaliturgude liidu loomise ning tugevdame euro rahvusvahelist rolli.

Meie mõju maksimeerimiseks on meil vaja integreeritumat lähenemisviisi kõikide asjakohaste poliitikate ja mõõtmete suhtes: ühtse turu ja selle nelja vabaduse süvendamine ja tugevdamine, tuleviku jaoks sobiva tööstuspoliitika kavandamine, digipöördega tegelemine ning õiglase ja tõhusa maksustamise tagamine.

Ühtne turg oma kõigis mõõtmes on selles suhtes oluline eelis. EL ei saa endale lubada poole miljardi inimesega turu potentsiaali alakasutamist, eriti teenuste valdkonnas. Lühiajalisi raskusi ei saa kasutada argumendina pikaajalise strateegia vastu, mis on julge, kõikehõlmav ja tulevikku suunatud. See peaks käima käsikäes ennast kehtestavama, terviklikuma ja koordineerituma tööstuspoliitikaga. EL vajab mõlemat ja vajab neid kiiresti.

Järgmistel aastatel kiireneb veelgi üleminek digitehnoloogiale ja sellel on kaugeleulatuvad mõjud. Peame tagama Euroopa digitaalse suveräänsuse ning selle, et Euroopa saab oma õiglase osa sellest arengust tulenevast kasust. Meie poliitikat tuleb kujundada viisil, mis kajastab meie ühiskondlikke väärtusi, edendab kaasavust ja jääb meie eluviisile vastavaks. Selleks peab EL tegema tööd digipöörde ja tehisintellekti kõikide aspektidega: taristu, ühenduvus, teenused, andmed, reguleerimine ja investeeringud. Sellega peavad kaasnema teenustemajanduse arendamine ja digiteenuste süvalaiendamine.

Peame samal ajal suurendama investeerimist inimeste oskustesse ja haridusse, veelgi rohkem soodustama ettevõtlust ja innovatsiooni ning laiendama teadustegevust, eriti tegelema Euroopa teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni killustatusega. Meie tulevikku investeerimine tähendab ka seda, et soodustatakse ja toetatakse avaliku ja erasektori investeeringuid, sealhulgas taristusse, et rahastada meie majanduse ja meie ettevõtete, sealhulgas VKEde kasvu.

Maaailmas, kus ühtseid norme ja standardeid seatakse üha enam kahtluse alla, on väga oluline edendada võrdseid võimalusi, muu hulgas kaubandusvaldkonnas. See tähendab õiglase konkurentsi tagamist ELis ja ülemaailmsel tasandil, turulepääsu edendamist, võitlemist ebaausate tavade, eksterritoriaalsete meetmete ja julgeolekuriskidega, mis tulenevad kolmandatest riikidest, ning meie strateegiliste tarneahelate kindluse tagamist. Jätkame Euroopa konkurentsiraamistiku ajakohastamist uute tehnoloogiliste ja ülemaailmsete turu arengutega.

Kliimaneutraalse, rohelise, õiglase ja sotsiaalse Euroopa rajamine

Euroopa vajab kaasavust ja jätkusuutlikkust, võttes omaks rohelisele majandusele üleminekust, tehnoloogia arengust ja globaliseerumisest tulenevad muutused, tagades samal ajal, et kedagi ei jäeta kõrvale.

Kuna kliimamuutuste mõjud on üha nähtavamad ja valdavamad, on meil vaja võtta kiiresti rohkem meetmeid kõnealuse eksistentsiaalse ohu kõrvaldamiseks. EL võib võtta ja peab võtma juhtrolli, muutes põhjalikult enda majandust ja ühiskonda kliimaneutraalsuse saavutamiseks. Seda tuleb teha viisil, milles on arvesse võetud riikide olusid ja mis on sotsiaalselt õiglane.

Kliimamuutustega seotud üleminek annab meile tõelise võimaluse majandust ajakohastada ning samal ajal saada rohelise majanduse ülemaailmseks juhiks. Meie poliitika peaks olema kooskõlas Pariisi kokkuleppega. EL ei saa olla ainus, kes tegutseb: kõik riigid peaksid jätkama ja võtma rohkem kliimameetmeid.

Rohelisele majandusele ülemineku edukus sõltub era- ja avaliku sektori investeeringute märkimisväärsusest kasutamisest, tõhusa ringmajanduse olemasolust ning integreeritud, omavahel ühendatud ja nõuetekohaselt toimivast Euroopa energiaturust, mis pakub jätkusuutlikku, kindlat ja taskukohast energiat, austades seejuures täielikult liikmesriikide õigust teha ise otsus oma energiaallikate jaotuse kohta. EL kiirendab üleminekut taastuvenergiaallikatele, suurendab energiatõhusust, vähendab sõltuvust välisallikatest, mitmekesistab oma varusid ning investeerib tuleviku liikuvuse lahendustesse.

Samal ajal peame jätkama oma linnade ja maapiirkondade keskkonna parandamist, muutma paremaks meie õhu ja vete kvaliteeti ning edendama jätkusuutlikku põllumajandust, millel on otsustav tähtsus meie toiduohutuse tagamisel ja kvaliteetse toodangu soodustamisel. Juhime elurikkuse vähenemise vastu võitlemise jõupingutusi ja kaitseme keskkonnasüsteeme, sealhulgas ookeane.

Rohelisema, õiglasema ja kaasavama tuleviku loomine toob kaasa lühiajalisi kulutusi ja probleeme. Sellepärast on väga oluline selles muutuses osaleda ning aidata kogukondadel ja üksikisikutel uue maailmaga kohaneda.

See eeldab pingsa tähelepanu pööramist sotsiaalküsimustele. Euroopa sotsiaalõiguste sammast tuleks rakendada ELi ja liikmesriikide tasandil, võttes nõuetekohaselt arvesse vastavaid pädevusi. Ebavõrdsus, mis mõjutab eriti noori inimesi, kujutab endast suurt poliitilist, sotsiaalset ja majanduslikku riski; areneb põlvkondade, territoriaalne ja haridusalane lõhe ning tekivad uued tõrjutuse vormid. Meie kohus on pakkuda võimalusi kõikidele. Peame tegema rohkem, et tagada sooline võrdõiguslikkus ning õigused ja võrdsed võimalused kõigile. See on nii tungiv ühiskondlik nõue kui ka majanduslik eelis.

Piisav sotsiaalne kaitse, kaasavad tööturud ja ühtekuuluvuse edendamine aitavad Euroopal oma eluviisi säilitada, nii nagu ka kõrgetasemeline tarbijakaitse ja toidustandardid ning hea juurdepääs tervishoiule.

Me investeerime kultuuri ja oma kultuuripärandisse, mis on meie Euroopa identiteedi keskmes.

Euroopa huvide ja väärtuste edendamine maailmas

Üha ebakindlamas, keerulisemas ja muutuvamas maailmas on ELil vaja järgida strateegilist tegevuskurssi ja suurendada oma võimet tegutseda autonoomselt oma huvide kaitsmisel, oma väärtuste ja eluviisi säilitamisel ning maailma tuleviku kujundamisele kaasaaitamisel.

EL jääb mitmepoolsuse ja ülemaailmsetel reeglitel põhineva rahvusvahelise korra liikumapanevaks jõuks, tagades avatuse ja õigluse ning vajalikud reformid. Ta toetab ÜROd ja peamisi mitmepoolseid organisatsioone.

EL kasutab oma mõju ülemaailmsetele väljakutsetele reageerimise juhtimiseks, näidates eeskujut kliimamuutuste vastu võitlemisel, edendades kestlikku arengut ja rakendades tegevuskava 2030 ning tehes partnerriikidega koostööd rändeküsimustes.

EL propageerib inspiratsiooniallikana teiste jaoks oma ainulaadset koostöömudelit. Ta hoiab alal ELiga ühinemise väljavaateid Euroopa riikide jaoks, kes on võimelised ühinema ja soovivad seda teha. Ta viib ellu ambitsioonikat naabruspoliitikat. Ta arendab ulatuslikku partnerlust Aafrikaga. Koos meie väärtusi jagavate ülemaailmsete partneritega jätkab EL tööd ülemaailmse rahu ja stabiilsuse nimel ning edendab demokraatiat ja inimõigusi.

Oma huvide ja väärtuste paremaks kaitsmiseks ja uue ülemaailmse keskkonna kujundamisele kaasaaitamiseks peab EL olema ennast kehtestavam ja tõhusam. Selleks peame olema oma võetavates hoiakutes ühtsemad ning oma mõju avaldamisel otsusekindlamad ja tõhusamad. See tähendab ka suurema hulga vahendite kättesaadavaks tegemist ning juba meie käsutuses olevate vahendite paremat kasutamist. See tähendab ka Euroopa majanduslike, poliitiliste ja julgeolekuhuvide selgemalt esmatähtsaks pidamist, kasutades selleks kõiki poliitikameetmeid.

Ambitsioonikas ja jõuline kaubanduspoliitika, mis tagab õiglase konkurentsi, vastastikkuse ja ühised huvid, on selles suhtes kesksel kohal nii mitmepoolsel reformitud WTO tasandil kui ka ELi ja tema partnerite kahepoolsetes suhetes.

ELi ÜVJP ja ÜJKP peavad muutuma reageerimisvõimelisemaks ja aktiivsemaks ning olema paremini seotud välissuhete muude suundadega. EL peab samuti võtma suurema vastutuse oma julgeoleku ja kaitse eest, eriti suurendades kaitseinvesteeringuid, võimete arendamist ja tegevusvalmidust; ta teeb tihedat koostööd NATOga, austades täielikult aluslepingutes ja Euroopa Ülemkogu poolt ette nähtud põhimõtteid, sealhulgas kaasavuse, vastastikkuse ja ELi otsustusprotsessi sõltumatuse põhimõtteid.

Jõulise välispoliitika põhikomponendiks peavad olema suhted strateegiliste partnerite, sealhulgas meie Atlandi-üleste partnerite ja esilekerkivate jõududega. Selleks on vaja palju rohkem sünergiaid ELi ja kahepoolsete tasandite vahel. EL saab muude ülemaailmsete suurjõududega suhelda võrdsetel alustel üksnes siis, kui ta väldib killustatud lähenemisviisi ja näitab üles ühtsust, mida toetavad ELi ja liikmesriikide vahendid.

Meie prioriteetide saavutamine

EL peab käsitlema liidusiseseid ja -väliseid väljakutseid integreeritud viisil. Välistegevus saab tulemuslik olla vaid siis, kui on olemas tugev sisemine majanduslik baas.

Meie institutsioonid peavad keskenduma sellele, mis on tõepoolest oluline. Kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega peab EL olema suur suurtes küsimustes ja väike väikestes küsimustes. Ta peab jätma majandus- ja sotsiaalsetele osalistele hingamis-, loomis- ja innovatsiooniruumi. Oluline on kaasata kodanikke, kodanikuühiskonda ja sotsiaalpartnereid ning piirkondlikke ja kohalikke osalejaid.

Meie institutsioonid teevad tööd kooskõlas aluslepingute sisu ja mõttega. Nad järgivad demokraatia, õigusriigi, läbipaistvuse ning kodanike vahelise ja liikmesriikide vahelise võrdsuse põhimõtteid. Hea valitsemistava sõltub samuti kokkulepitud poliitikate ja õigusnormide jõulisest rakendamisest ja täitmisest, mida tuleb tähelepanelikult jälgida.

Iga institutsioon peaks vaatama läbi oma töömeetodid ning kaaluma, kuidas kõige paremini täita oma rolli aluslepingute alusel.

EL peab andma endale vahendid, mis vastavad tema ambitsioonidele ja millega saavutada oma eesmärged ning viia ellu oma poliitikat.

Institutsioonid ja liikmesriigid peavad tegema tööd külj külje kõrval ning kasutama ühtselt oma märkimisväärseid vahendeid. Üldise tegevuse heaks tuleks kasutada andekaid piirkondlikke ja kohalikke osalejaid.

Käesolev strateegiline tegevuskava on esimene samm selles protsessis, mida viivad edasi institutsioonid ja liikmesriigid. Euroopa Ülemkogu jälgib tähelepanelikult nimetatud prioriteetide rakendamist ning määratleb vajaduse korral edasised üldised poliitilised suunad ja prioriteedid.